

BØRNE- OG
UNDERVISNINGS-
MINISTERIET

Den 20. februar 2023

Samlenotat for Rådsmødet (uddannelse) den 7. marts 2023

Punkt 1: Rådskonklusioner om færdigheder og kompetencer med henblik på den grønne omstilling

- *KOM-dokument foreligger ikke*

- *vedtagelse*

(s. 2)

Punkt 2: Lærere af høj kvalitet – hjørnestenen i et succesrigt europæisk uddannelsesområde:

Lærermangel og udfordringen med at tiltrække, efteruddanne og fastholde kvalificerede og veluddannede lærere og undervisere

- *KOM-dokument foreligger ikke*

- *politisk drøftelse*

(s. 6)

Punkt 1: Rådskonklusioner om færdigheder og kompetencer med henblik på den grønne omstilling

- KOM-dokument foreligger ikke
- vedtagelse
- nyt notat

1. Resume: Rådskonklusionerne sætter fokus på behovet for indsatsen for uddannelse, opkvalificering og omskoling med henblik på den grønne omstilling i erhvervsuddannelserne, efter- og videreuddannelserne og på de videregående uddannelser. Endvidere fremhæver rådskonklusionerne behovet for løbende at sikre et tilstrækkeligt udbud af kompetencer, der kan sikre gennemførelsen af den grønne omstilling. Her peger rådskonklusionerne på EU-indsatser, der kan understøtte medlemsstaternes arbejde. Sagen har i sig selv ingen statsfinansielle, erhvervsøkonomiske eller miljømæssige konsekvenser, og den forventes ikke at lede til beslutninger, der kan få sådanne konsekvenser. Regeringen støtter vedtagelsen af rådskonklusionerne, idet regeringen finder det positivt, at EU sætter fokus på manglen på kvalificeret arbejdskraft i mange sektorer og på erhvervsuddannelsernes betydning bl.a. for den grønne omstilling. For regeringen er det vigtigt at fremhæve, at uddannelse er national kompetence, så nationale tiltag på uddannelsesområdet er op til medlemsstaterne at beslutte. Rådskonklusionerne er på dagsordenen for rådsmødet (uddannelse) den 7. marts 2023 med henblik på vedtagelse.

2. Baggrund

Den grønne omstilling er en af prioriteterne for det svenske formandskab. At sikre tilstrækkelig kvalificeret arbejdskraft med de rette kompetencer er en væsentlig udfordring for medlemsstaternes realisering af EU's grønne ambitioner. Ligeledes efterspørger Det Europæiske Råds konklusioner af 9.-10. februar 2023 mere ambitiøse tiltag for at udvikle de nødvendige færdigheder med henblik på den grønne og digitale omstilling via uddannelse, opkvalificering og omskoling. Formandskabet har på den baggrund valgt at udarbejde et sæt rådskonklusioner om færdigheder og kompetencer med henblik på den grønne omstilling.

3. Formål og indhold

Formålet med rådskonklusionerne er at sætte fokus på behovet for opkvalificering og omskoling for at sikre den grønne omstilling. Endvidere sætter rådskonklusionerne fokus på behovet for løbende at sikre et tilstrækkeligt udbud af kompetencer, der kan sikre gennemførelsen af den grønne omstilling og opnåelse af målene på området.

Det anerkendes i rådskonklusionerne, at de globale udfordringer inden for miljø, klima og biodiversitet kræver et akut globalt svar, at den grønne omstilling udløser behov for en grundlæggende transformation af samfundet, og at Europa må lede med sit eksempel i forhold til ambitiøse klimamål, vækst og konkurrenceevne. Det er centralt at bygge på eksisterende engagement og bevidsthed om den grønne omstilling og bæredygtig udvikling i samfundet generelt. Udviklingen af nøglekompetencer i et livslangt læringsperspektiv bør inden for alle uddannelsesniveauer betragtes som et fundamentalt element til at fremme den grønne omstilling og bæredygtig udvikling.

For at fastholde sin konkurrencefordel inden for grønne teknologier må EU kraftigt styrke udviklingen og anvendelsen af nye teknologier på tværs af sektorer, hvor nye grønne job vil blive skabt, mens andre vil blive erstattet eller omdefineret. Den grønne omstilling vil kun kunne lykkes, hvis EU har den rette udlærte arbejdsstyrke, og én af de store udfordringer for europæiske virksomheder er at sikre et tilstrækkeligt udbud af de relevante færdigheder på arbejdsmarkedet.

Erhvervsuddannelserne, videregående uddannelse og voksenuddannelse spiller en nøglerolle for at imødegå klimaforandringer og virkeliggøre den grønne omstilling ved at give unge og voksne de nødvendige færdigheder og kompetencer. Opgaven er bl.a. at sikre beskæftigelsesegnethed, social inklusion, sammenhængskraft og lighed mellem kønnene samt lette opkvalificering og omskoling og bidrage til et voksende antal faglærte.

Gennem samarbejde, især via de europæiske universitetsalliancer og de såkaldte Centres for Vocational Excellence, som er transnationale netværk af udbydere af erhvervsuddannelser, virksomheder og sektororganisationer, kan erhvervsuddannelserne og de videregående uddannelser styrke deres bidrag til den grønne omstilling.

Der er i rådskonklusionerne enighed om, at der er behov for en kortlægning af nuværende og fremtidige kompetencebehov for at kunne tilpasse erhvervsuddannelserne, de videregående uddannelser og voksenuddannelse til den grønne omstilling. I den forbindelse er det væsentligt med samarbejde mellem en lang række aktører som f.eks. myndigheder, uddannelsesinstitutioner og arbejdsmarkedets parter. Udviklingen og anvendelsen af ”skills intelligence”-redskaber kan yderligere understøtte identificeringen af nuværende og kommende kompetencebehov og herigennem også grønne elementer, der kan indgå i erhvervsuddannelser og videregående uddannelser.

Erhvervsuddannelserne, de videregående uddannelser og voksenuddannelse bør ligeledes revideres gennem etablering af nye uddannelser eller indarbejdelse af grønne færdigheder i eksisterende kvalifikationer for at sikre opdateret og relevant indhold af uddannelserne. Lærere og undervisere på erhvervsuddannelserne, de videregående uddannelser og voksenuddannelse har en afgørende rolle at spille i den grønne omstilling. Det er derfor essentielt at udvikle og opdatere deres viden og kompetencer ved at støtte efter- og videreuddannelsesmuligheder og fremme samarbejde og peerlæring mellem relevante aktører.

I rådskonklusionerne opfordres medlemsstaterne til at tage ovennævnte elementer i betragtning, med respekt for institutionel autonomi og akademisk frihed, i overensstemmelse med nationale omstændigheder og hvor det er relevant i samarbejde med arbejdsmarkedets parter, når de:

- Udvikler erhvervsuddannelser og videregående uddannelsessystemer og uddannelsesstilbud med henblik på den grønne omstilling;
- Engagerer uddannelsesudbydere, arbejdsmarkedets parter og andre relevante interessenter til sammen at identificere behov for opkvalificering og omskoling i forbindelse med den grønne omstilling;
- Understøtter erhvervsuddannelses- og videregående uddannelsesinstitutioner og voksenuddannelsesorganisationer i udviklingen af læringsmuligheder vedrørende den grønne omstilling;
- Fremmer efteruddannelse af lærere, undervisere og vejledere i de færdigheder og kompetencer, der er nødvendige for den grønne omstilling;
- Understøtter mulighederne for læring, opkvalificering og omskoling og mobilitet med henblik på den grønne omstilling;
- Gør brug af EU's og nationale redskaber og finansieringsprogrammer, f.eks. Erasmus+ og ESF+, for at understøtte færdigheder og kompetencer til den grønne omstilling, herunder deling af god praksis.

Endelig opfordres Kommissionen – med respekt for nærhedsprincippet og nationale omstændigheder – til at tage disse konklusioner i betragtning, når Kommissionen:

- Fremmer gensidig læring og deling af god praksis om færdigheder og kompetencer med henblik på den grønne omstilling blandt medlemsstaterne, arbejdsmarkedets parter, uddannelsesudbydere, institutioner og andre relevante interessenter;
- Understøtter samarbejde og deling af god praksis i forbindelse med færdigheder og kompetencer til den grønne omstilling via bl.a. Erasmus+-udvekslinger og tværnationale samarbejdsprojekter og –netværk;
- Engagerer alle relevante interessenter til at identificere opkvalificerings- og omskolingsbehov i forhold til den grønne omstilling;
- Videreudvikler evidensbasen om færdigheder til den grønne omstilling ved at samarbejde med det Europæiske Center for Udvikling af Erhvervsuddannelse (Cedefop) og andre relevante organisationer, men uden at skabe nye rapporteringsforpligtelser eller yderligere byrder for medlemsstaterne;
- Videreudvikler eksisterende EU-redskaber og –programmer for at understøtte færdigheder og kompetencer til den grønne omstilling i tæt samarbejde med medlemsstaterne;
- Forbereder fremtidige initiativer, der skal styrke Europas konkurrenceevne og understøtte medlemsstaterne i at opnå en succesrig grøn omstilling gennem uddannelse.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant, idet der er tale om rådskonklusioner.

6. Gældende dansk ret

Sagen medfører ingen konsekvenser for gældende dansk ret.

7. Konsekvenser

Sagen medfører i sig selv ingen konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, erhvervslivet, miljøet eller beskyttelsesniveauet, og den forventes heller ikke at lede til beslutninger, der kan få økonomiske konsekvenser.

8. Høring

Samlenotatet blev sendt i høring i EU-specialudvalget for uddannelse og ungdom den 8. februar 2023. Der indkom følgende bemærkning:

Finanssektorens Arbejdsgiverforening (FA):

”FA bakker op om vedtagelsen af rådskonklusioner om færdigheder og kompetencer med henblik på den grønne omstilling. Det er positivt, at EU dermed sætter fokus på kvalificeret faglig arbejdskraft og på erhvervsuddannelsernes, de videregående uddannelser og voksenuddannelsernes betydning bl.a. for den grønne omstilling og manglen på kvalificeret arbejdskraft i mange sektorer.”

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes at være opbakning til vedtagelsen af rådskonklusionerne.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter vedtagelsen af rådskonklusionerne, idet regeringen finder det positivt, at EU sætter fokus på kvalificeret arbejdskraft og på erhvervsuddannelsernes betydning bl.a. for den grønne omstilling og manglen på kvalificeret arbejdskraft i mange sektorer. Samtidigt er det positivt, at der primært er fokus på at implementere de forskellige elementer, der allerede er drøftet på EU-plan på området for

efter- og videreuddannelse og livslang læring. For regeringen er det vigtigt at fremhæve, at uddannelse er national kompetence, så nationale tiltag på uddannelsesområdet er op til medlemsstaterne at beslutte.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

Punkt 2: Lærere af høj kvalitet – hjørnестenen i et succesrigt europæisk uddannelsesområde: Lærermangel og udfordringen med at tiltrække, efteruddanne og fastholde kvalificerede og veluddannede lærere og undervisere

- KOM-dokument foreligger ikke
- politisk drøftelse
- nyt notat

1. Resumé: *Formandskabet planlægger at give EU's undervisningsministre mulighed for at udveksle synspunkter om, hvordan det europæiske samarbejde inden for uddannelse kan bidrage til at tiltrække, fastholde og efteruddanne lærere. Regeringen er enig i, at dygtige lærere er af central betydning for børns og unges læring og trivsel, og regeringen ser derfor frem til at bidrage med danske perspektiver i forhold til rekruttering, fastholdelse og efteruddannelse af lærere. Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (uddannelse) den 7. marts 2023 med henblik på politisk drøftelse.*

2. Baggrund

I 2020 lancerede Kommissionen en vision for et europæisk uddannelsesområde hen mod 2025, der skulle styrke samarbejdet på uddannelsesområdet og bidrage til at gøre det lettere at studere og arbejde på tværs af EU-landenes grænser. Denne vision blev indarbejdet i den strategiske ramme for det europæiske samarbejde inden for uddannelse på vej mod det europæiske uddannelsesområde og videre (2021-2030), som blev vedtaget på rådsmødet for uddannelse i februar 2021. I november 2022 offentliggjorde Kommissionen en meddelelse om fremskridtene hen mod at opnå det europæiske uddannelsesområde (KOM(2022)700), som indeholder en status for de hidtidige initiativer og målsætninger samt eksisterende udfordringer, og blandt disse nævnes manglen på lærere på tværs af EU. For det svenske formandskab er lærernes rolle et centralt tema, og derfor ønsker formandskabet at sætte fokus på medlemsstaternes erfaringer med rekruttering, fastholdelse og efteruddannelse af lærere.

3. Formål og indhold

Formålet med den politiske drøftelse er at give EU's undervisningsministre mulighed for at udveksle synspunkter om, hvordan det europæiske samarbejde inden for uddannelse kan bidrage til at tiltrække, fastholde og efteruddanne lærere.

Drøftelsen forventes at omhandle, hvordan samarbejdet inden for det europæiske uddannelsesområde kan bidrage til, at medlemsstaterne i højere grad kan tiltrække, fastholde og efteruddanne lærere som modtræk til den mangel på lærere, der – som det konstateres i Kommissionens fremskridtsrapport for det europæiske uddannelsesområde fra november 2022 – forværres på tværs af EU. I fremskridtsrapporten påpeges bl.a. rekrutteringsproblemer, og at lærermanglen må forventes at blive større i de kommende år, idet mange af Europas lærere nærmer sig pensionsalderen.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Sagen medfører ingen konsekvenser for gældende dansk ret.

7. Konsekvenser

Sagen medfører i sig selv ingen konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, erhvervslivet, miljøet eller beskyttelsesniveauet, og den forventes heller ikke at lede til beslutninger, der kan få økonomiske konsekvenser.

8. Høring

Samlenotatet blev sendt i høring i EU-specialudvalget for uddannelse og ungdom den 8. februar 2023. Der indkom følgende bemærkning:

Finanssektorens Arbejdsgiverforening (FA):

”FA finder det positivt, at formandskabet lægger op til en politisk drøftelse på rådsmødet om, hvordan det europæiske samarbejde inden for uddannelse kan bidrage til at tiltrække, fastholde og efteruddanne lærere. Kommissionen konstaterer således i sin fremskridtsrapport for det europæiske uddannelsesområde fra november 2022, at manglen på lærere forværres i EU pga. rekrutteringsproblemer, og da mange lærere nærmer sig pensionsalderen.”

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Det forventes, at mange lande vil fremhæve lærermangel som en aktuel problemstilling og dele deres erfaringer med at modgå udfordringen.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen er enig i, at dygtige lærere er af central betydning for børns og unges læring og trivsel, og regeringen ser derfor frem til at bidrage med danske perspektiver i forhold til rekruttering, fastholdelse og efteruddannelse af lærere.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.